

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Anayasa'nın 98, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99. maddeleri uyarınca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan tarafından, öngörülen yasal süresi içinde cevaplanması konusunda gereğini bilginize sunarım.

Sevilay ÇELENK

Diyarbakır Milletvekili

Türkiye'de eğitim çağındaki çocukların işçileştirilmesi, toplumsal açıdan derin bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) verilerine göre, 2024 yılında 14 yaş ve altı 22 çocuk ile 15-17 yaş arası 46 çocuk çalışırken yaşamını yitirmiş, 2025 yılının ilk dört ayında ise en az 19 işçileştirilmiş çocuk iş cinayetlerinde hayatını kaybetmiştir. Bu tablonun son örneklerinden biri, Nisan ayında 14 yaşındaki Suriyeli göçmen Yusuf Mısri'nin sondaj çalışmaları sırasında yaşamını yitirmesi olmuştur. Aynı dönemde farklı sektörlerde çalışan en az üç işçileştirilmiş çocuk hayatını kaybetmiş, bir çocuk iş kazası sonucu uzuv kaybı yaşamış, bir başka çocuk ise çalışma koşullarının yarattığı baskı nedeniyle yaşamına son vermiştir.

Türkiye'de işçileştirilmiş çocukların sayısındaki artış, doğrudan çocuk yoksulluğuyla bağlantılıdır. Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre, 2022 yılında AB ülkelerinde 18 yaş altı çocukların %24,7'si yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altındayken, Türkiye'de bu oran %45,2'ye ulaşmıştır. Türkiye, bu oranla 29 ülke arasında en yüksek çocuk yoksulluğu oranına sahip ülke konumundadır.

Çocuk yoksulluğunun yaygınlaşması, eğitimde sürekliliği ciddi şekilde tehdit etmektedir. Eğitim Reformu Girişimi'nin verilerine göre, 2023-2024 öğretim yılında 612 bin 814 çocuk okuldan kopmuştur. İşçileştirilmiş çocukların sayısındaki artışın en temel nedenleri arasında yoksulluk ve eğitime erişimde yaşanan güçlükler yer almaktadır. Sosyal destek mekanizmalarının yetersizliği ise bu eğilimi daha da derinleştirmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) "İstatistiklerle Çocuk" verilerine göre, işçileştirilmiş çocuk oranı %22,1 seviyesine yükselmiştir. Bu veriler, Türkiye'de çocuk emeği sömürüsünün yapısal ve kalıcı bir toplumsal sorun haline geldiğini açıkça ortaya koymaktadır.

İşçileştirilmiş çocukların sayısındaki artışta eğitim politikalarının belirleyici rol oynadığı görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yürüttüğü "Mesleki Eğitim Merkezi Programı" (MESEM) kapsamında yüz binlerce öğrenci haftanın dört günü işyerlerinde çalıştırılmakta ve aylık 6.600 TL ile 11.052 TL arasında ücret almaktadır.

Mevcut tablo, eğitim çağındaki çocukların eğitim ve gelişim haklarının ihlal edildiğini, sosyal adaletin derin biçimde zedelendiğini ve yoksulluk döngüsünün kalıcı hale geldiğini göstermektedir.

Çocuğun işçisi olmaz. Çocuklar çocukluklarını yaşamalıdır. Çocukların ucuz iş gücü olarak görülmesini ve bu yaklaşımı besleyen eğitim ve istihdam politikalarını sona erdirmek için acil adımlar atılmalıdır.

Bu bağlamda;

1. 2024 ve 2025 yıllarında iş cinayetlerinde hayatını kaybeden işçileştirilmiş çocuklara ilişkin olarak Bakanlığınızca yürütülen idari veya hukuki süreçler nelerdir? Hayatını kaybeden çocukların yaş, cinsiyet ve sektör dağılımı ile ölüm nedenlerine ilişkin elinizde bulunan veriler nelerdir? Ayrıca, iş kazası, uzuv kaybı veya intihar vakalarına dair Bakanlığınızın kayıtlarında veri bulunmakta mıdır?
2. Türkiye'de işçileştirilmiş çocukların sayısındaki artışla bağlantılı olarak, 18 yaş altı çocukların yoksulluk oranı nedir? 2023-2024 eğitim öğretim yılında eğitimden koparak işçileştirilen çocukların yaş, cinsiyet ve bölgesel dağılımı nasıldır?
3. Çocuk yoksulluğunu ve eğitimden kopuşu önlemeye yönelik 2024 yılında yürütülen sosyal destek ve teşvik programları nelerdir? Bu programlardan kaç işçileştirilmiş çocuk yararlanmıştır?
4. TÜİK verilerine göre işçileştirilmiş çocuk oranı %22,1'e yükselmiştir. Bu oranı azaltmaya yönelik olarak Bakanlığınızca yürütülen mevcut veya planlanan politika ve stratejiler nelerdir?
5. İşçileştirilmiş çocuklara ilişkin düzenli, güvenilir ve kamuoyuna açık veri paylaşımına yönelik Bakanlığınızca yürütülen bir çalışma bulunmakta mıdır? Varsa, elinizde bulunan veriler nelerdir?